

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Gorzowie Wielkopolskim

W Gospodarczym Banku Spółdzielczym w Gorzowie Wielkopolskim funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku.

I. Cele systemu kontroli wewnętrznej

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniające się do zapewnienia:

- a) skuteczności i efektywności działania Banku,
- b) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- c) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- d) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

II. Rola Rady Nadzorczej, Komitetu Audytu oraz Zarządu Banku

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.
2. Komitet Audytu wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w zakresie systemu kontroli wewnętrznej.
3. Zarządu Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/ komórkach/ stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę do spraw zgodności.

III. Schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku

Funkcjonujące w Banku: system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matrycę funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

IV. Funkcja kontroli

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniono funkcję kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli.

V. Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego

1. W Banku funkcjonuje Zespół ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej, który zgodnie z obowiązującą strukturą organizacyjną polega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.
2. Do zadań komórki ds. zgodności należy:
  - 1) prowadzenie rejestru naruszeń compliance;
  - 2) sporządzanie na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej informacji dotyczących stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, zmian w poziomie ryzyka;
  - 3) przedstawianie Zarządowi propozycji działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania w przyszłości;
  - 4) bieżące informowanie Zarządu o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance;
  - 5) monitorowanie na bieżąco zmian w zewnętrznych przepisach prawa; powiadamianie pracowników Banku o zaistniałych zmianach w zewnętrznych przepisach prawa poprzez zamieszczenie odpowiednich informacji w intranecie Banku;
  - 6) opiniowanie nowych produktów lub procesów pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance;
  - 7) opiniowanie procedur wewnętrznych lub wzorów umów, pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które

- mogłyby wygenerować naruszenie compliance (z wyjątkiem wzorów przygotowywanych przez Spółdzielnię lub Bank Zrzeszający);
- 8) opiniowanie materiałów reklamowych Banku (z wyjątkiem materiałów przygotowywanych przez Bank Zrzeszający);
  - 9) monitorowanie terminowości i zakresu aktualizacji procedur wewnętrznych;
  - 10) monitorowanie realizacji zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielnię;
  - 11) monitorowanie realizacji zaleceń wydanych w wyniku niezależnego testowania i innych kontroli przeprowadzanych w Banku;
  - 12) projektowanie, wprowadzanie i stosowanie procedur i metodyk zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 13) kształtowanie świadomości istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku.
3. Niezależność komórki ds. zgodności została zapewniona poprzez:
- 1) zapewnienie odpowiedniego usytuowania w strukturze organizacyjnej Banku tj. komórka podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu;
  - 2) Kierujący komórką ds. zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, tzn. ma prawo zgłaszania zagadnień dotyczących zgodności Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej, a także członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu;
  - 3) Kierujący komórką ds. zgodności uczestniczy w każdym posiedzeniu Zarządu podczas omawiania zagadnień związanych z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnieniem zgodności, audytem wewnętrznym (lub innymi kontrolami zewnętrznymi) lub zarządzaniem ryzykiem. Ponadto Kierujący komórką ds. zgodności uczestniczy w każdym posiedzeniu Zarządu podczas omawiania tematów dotyczących w szczególności przyjęcia nowej regulacji wewnętrznej, wprowadzania nowych produktów, przyjęcia odstępstwa lub/i podejmowania decyzji generujących szczególne/znaczące ryzyko dla Banku;
  - 4) Kierujący komórką ds. zgodności uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej, w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem;
  - 5) powoływanie Kierującego komórką ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej;
  - 6) odwoływanie Kierującego komórką ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim jego wysłuchaniu przez Radę Nadzorczą;
  - 7) przypadku zmiany na stanowisku kierującego komórką do spraw zgodności, Bank niezwłocznie informuje o tym Komisję Nadzoru Finansowego wraz ze wskazaniem przyczyny zmiany;
  - 8) w Banku funkcjonuje szczegółowy tryb kontroli wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w komórce ds. zgodności, których wysokość nie powinna odbiegać od wynagrodzeń innych osób pełniących kluczowe funkcje w Banku;
  - 9) wynagrodzenie pracowników komórki ds. zgodności nie może być uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.
4. Audyt Wewnętrzny realizowany jest w Banku przez Spółdzielczy System Ochrony SGB zgodnie z zapisami zawartymi w umowie.

VI. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą

Rada Nadzorcza uwzględniając w szczególności opinię Komitetu Audytu dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorczej bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- a) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- b) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- c) zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
- d) zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.